

ВПЛИВ СИСТЕМИ УТРИМАННЯ НА ПОКАЗНИКИ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ КОБИЛ

*А.С. Дітковська, студентка VI курсу факультету ТВППТСБ**

*Р.Є. Флек, студент VI курсу факультету ТВППТСБ**

Миколаївський національний аграрний університет

Досліджено динаміку тривалості жеребності та сервіс-періоду кобил з віком та встановлено вплив системи утримання на показники відтворювальних якостей кобил методом однофакторного дисперсійного аналізу.

Ключові слова: конярство, відтворення, вихід лошат, прохолост, вижереблення, аборт.

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних завдань як в Україні, так і ряду впливових міжнародних організації є збереження та вдосконалення генофонду порід коней, і основним механізмом вирішення цього завдання є підвищення відтворювальної здатності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поєднання накопиченого практичного досвіду і наукових розробок є важливим для вдосконалення технологій відтворення у конярстві. Вдосконалення методу штучного осіменіння дозволило використовувати племінний матеріал одночасно в декількох країнах. В Данії, Швеції та Нідерландах 44-75% жеребців-плідників походять з Германії. Вплив імпорتنих жеребців-плідників на селекційні процеси варіює і залежить від відносної кількості спарованих ними кобил Так, в KWPN це 31%, в DWB (Danish Warmblood) – 74%, в SWB – 62%, 6% і в SF – 32%. Але з 19-ти європейських племінних союзів напівкровних спортивних коней, тільки 3 ставлять за мету підвищення фертильності (баварська напівкровна, датська напівкровна, норвежська напівкровна). В статистичному дослідженні, проведеному Р.Р. Loomis в 2001 році за даними провідних репродуктивних

* Науковий керівник – канд. с.-г. наук, доцент Кириченко В.А.

центрів та клінік встановлено, що фертильність заморожено-відталої сперми варіює від 32 до 73% при осіменінні в одну статеву охоту та від 56 до 89% за парувальний сезон. В середньому до настання жеребності кобилу осіменяли охолодженою спермою протягом 2,06 статевих циклів або заморожено-відталою спермою протягом 2,20 статевих циклів [3].

Постановка завдання. Вивчити вплив системи утримання на відтворювальну здатність кобил та розробити шляхи її покращання.

Матеріали і методика. Дослідження впливу системи утримання на показники відтворювальних якостей кобил верхових порід проводилися в умовах філії «Південний племконецентр» ДП «Конярство України».

В конярстві наявні три системи утримання: стаєнна, стаєнно-пасовищна, стаєнно-левадна та пасовищна. В умовах обраного господарства використовуються дві системи утримання коней – стаєнна та стаєнно-левадна. Відмінності між ними заключаються у тому, що при стаєнній системі жеребні кобили утримуються у денниках у стайні. Раз на день їм надається моціон тривалістю 30 хв у конкурному майданчику або на триборному полі. При стаєнно-левадній системі утримання кобил після утрішнього напування та годівлі виганяють у відгороджену леваду, яка знаходиться у 100 м від стайні. Вони там утримуються до вечора. Потім їх загоняють у стайню, де кобил напувають та годують [1, 2].

Результати досліджень. Були досліджені показники відтворювальних якостей кобил при вищевказаних системах утримання (табл. 1).

Таблиця 1

Відтворювальні якості кобил при різних системах утримання

Показники відтворювальних якостей кобил	Системи утримання	
	стаєнна	стаєнно-левадна
Спаровано кобил, гол	25	25
Залишилося холостими, гол	5	1
Вихід лошат на 100 маток, гол.	55	70
Благополучно вижеребилися, гол	17	23
Абортувало, гол	2	1
Народили мертвих лошат, гол	1	-

При стаєнно-левадній системі утримання у групи піддослідних кобил значно покращилися показники відтворювальних якостей. Так, із 25 спарованих кобил залишилася холостою тільки одна, що на 4 голови менше у порівнянні із групою кобил, які утримувалися при стаєнній системі. Також кобили стаєнно-левадного утримання мають переваги і за іншими показниками відтворювальних якостей (рис. 1).

Рис. 1. Показники відтворювальних якостей кобил, %

Так, при стаєнній системі утримання вихід лошат на 100 кобил виявився на 15 % меншим, ніж при стаєнно-левадній. Благополучно вижеребилося тільки 68 % кобил із покритих 25, що на 24 % менше, ніж у кобил стаєнно-левадного утримання. Також з них удвічі більше абортувало і був випадок народження мертвого лоша.

На відтворювальні якості коней мають вплив генетичні фактори (спадковість), фактори зовнішнього середовища (годівля, утримання, погода тощо), внутрішні фактори організму (вік), штучний відбір і підбір. Всі ці фактори можуть викликати варіювання ознаки в сторону збільшення чи зменшення. Ступінь і направленість різних факторів не однакова [1]. У зв'язку з цим важливо визначити долю впливу окремих факторів на мінливість ознаки. Це питання доцільно вирішити математичним шляхом, використавши метод дисперсійного аналізу.

Задачею дослідження було встановити долю впливу на варіюючі показники (відтворювальної здатності) кожного врахованого та неврахованого (чи випадкового) фактора, а також встановити, достовірний цей вплив на мінливість чи недостовірний, або мінливість ознаки обумовлена випадковістю (табл. 2).

Таблиця 2

Вплив системи утримання на відтворювальні якості кобил

Показник	Дисперсія			F	P
	факторіальна (x)	випадкова (z)	загальна (y)		
Прохолостіло					
C	121	670	791	5,15	>0,99
η^2	0,153	0,847	1,0		
%	15,3	84,7	100		
v	2	57	59		
σ^2	60,50	11,75	13,41		
Вихід лошат на 100 кобил					
C	323	543	866	16,98	>0,999
η^2	0,373	0,627	1,0		
%	37,33	62,67	100		
v	2	57	59		
σ^2	161,72	9,52	14,68		
Благополучно вижеребилося					
C	48	48	95	28,43	>0,999
η^2	0,499	0,501	1,0		
%	49,94	50,06	100		
v	2	57	59		
σ^2	23,75	0,84	1,61		
Абортувало, мертвонароджених					
C	17	89	106	5,41	>0,99
η^2	0,160	0,840	1,0		
%	15,96	84,04	100		
v	2	57	59		
σ^2	8,47	1,56	1,80		

З даної табл. 2 можна побачити, що система утримання має вірогідний вплив на такі показники, як вихід лошат на 100 маток та благополучно вижеребилося, а саме на 37,33 та 49,94 % відповідно. На прохолост кобил, кількість абортованих та мертвонароджених лошат вплив системи утримання виявлений на рівні 15,30 та 15,96 % відповідно.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши результати розрахунків можна сказати, що показники відтворювальних якостей кобил, зокрема вихід лошат на 100 кобил та благополучно вижеребилося мають вищі дані (70% та 92% відповідно) під час застосування стаєно-левадної системи утримання жереб них кобил, порівняно із стаєнною.

Список використаних джерел

1. Стакан Г.А. Значение взаимодействия генетики со средой в племенной работе с животными / Г.А. Стакан // сб. Генетические основы селекции животных. – 1989. – С. 208-230.
2. Яблонська Т.А. Комбінаційна здатність ліній верхових порід коней при селекції на покращення відтворювальних якостей / Т.А. Яблонська // Вісник Сумського державного аграрного університету. – Суми, 2001. – Вип. 5. – С. 250-253.
3. Яблонська Т.А. Компоненти генотипової та паратипової мінливості відтворної здатності коней верхових порід / Т.А. Яблонська // Розведення і генетика тварин. – Вип. 36. – К. : Науковий світ, 2002. – С. 207-208.